

Jabłonowska Joanna Maria de Béthune (ok. 1672-1744), wojewodzina ruska

Była córką Ludwiki Marii d'Arquien (1638-1728), siostry królowej Marii Kazimiery i Franciszka Gastona de Béthune (1638-1692), posła francuskiego w Polsce. W dniu 6 lutego 1693 r. została żoną Jana Stanisława Jabłonowskiego (zm. 1731), wojewody wołyńskiego, a następnie wojewody ruskiego, syna hetmana wielkiego koronnego Stanisława Jana Jabłonowskiego i Marianny z Kazanowskich. Ślub odbył się w Grodnie.

Nie odgrywała samodzielnej roli politycznej, ale miała duży wpływ na męża, który podkreślał, że nie było między nimi poważnych konfliktów. Wpłynęła jednak na męża, by przeszedł na stronę Stanisława Leszczyńskiego. Pośredniczyła też w kontaktach Sieniawskich z obozem Stanisława. W 1708 r. była we Lwowie z Jean Louis Bonnakiem, posłem francuskim, by pozyskać Sieniawskiego, po Połtawie spiskowała wraz z mężem. Później rozwinęła energiczną akcję na rzecz uwolnienia męża, uzyskała nawet interwencję Ludwika XIV jednak bezskuteczną. W latach 1714-1715 często szukała protekcji u wojewodziny malborskiej Konstancji ze Słuszków Denhoffowej¹. W VI 1716 r. była w Lublinie u tarnogrodzian, próbując pozyskać ich dla męża, ale ją usunięto. W VIII 1724 r. odwiedziła Wersal, gdzie spotkała ją Katarzyna de Besenval, która pomagała jej w czasie tego pobytu².

Przedsiębiorcza i gospodarna, dbała o byt rodziny. Jeszcze w 1695 r. wykupiła od Leszczyńskiego starostwo mościckie, gdzie często przebywała z mężem, a po jego śmierci zatrzymała starostwo dla siebie wraz ze starostwem świeckim, które w 1742 r. oddała synowi Dymitrowi. W 1735 r. kupiła Marywil od królewicza Jakuba Sobieskiego, który odsprzedała kanclerzowi Załuskiemu w 1738 r.

Jabłonowscy mieli kilkoro dzieci, w ich wychowaniu Joanna kładła nacisk na wzory francuskie. Doczekali się trzech synów – Stanisława Wincentego (1694-1754), wojewody rawskiego, Jana Kajetana (1699-1764), późniejszego wojewody braclawskiego, Dymitra Hipolita (1706-1788), starosty kowelskiego oraz córek – Eleonory Scholastyki, zakonnicy sakramentki we Lwowie, Katarzyny Doroty (ur. ok. 1709 - 5 I 1756 w Luneville.) za Franciszkiem Maksymilianem Ossolińskim, Marianny (ur. 1700)³ za ks. Franciszkiem de la Trémouille - Talmont oraz Ludwiki (ur. w Podkamieniu 5 XI 1711- 1 IV 1779), sakramentki we Lwowie, która wstąpiła do klasztoru 18 VI 1727 r., przyjmując imię Maria od św. Scholastyki, w styczniu 1729 r. przyjęła profesję⁴.

Joanna Jabłonowska zmarła 10 IV 1744 r.

¹ J. Jabłonowska do K. Denhoffowej, z Warszawy 1 IX 1714 BCz 5839 III, nr 16026.

² K. Besenval do E. Sieniawskiej, 17 VIII 1724, BCz 2746 III, k. 605.

³ „Jey Mość Pani wojewodzina ruska powiła córkę, której Marysia i Janna na krzście świętym daliśmy”. S. Jabłonowski do E. Sieniawskiej /?/, Lwów 4 II 1700, BCz rkps 5839 III, nr. 16013.

⁴ Gazeta krakowska, relacja z 26 I 1729, Biblioteka Naukowa Ukrainy im. W. Stefanyka, Biblioteka Baworowskich, f. 4, o.1, rkps 199, k. 30.